

ZAŁĄCZNIK NR 2

- raporty z konsultacji społecznych

1. Podsumowanie wstępnych konsultacji społecznych

W ramach wstępnych konsultacji społecznych prowadzono:

1. Ankiety ogólną dotyczącą rewitalizacji skierowaną do wszystkich mieszkańców miasta;
2. Spotkania w liczbie 5 dla interesariuszy procesu rewitalizacji;
3. Ankiety dotyczącą obszaru rewitalizacji.

ANKIETA OGÓLNA

W okresie od 28 lipca do 20 października 2015 r. przeprowadzona była przez Urząd Miasta Tarnowa ankieta dotycząca rewitalizacji miasta Tarnowa. Ankieta dystrybuowana była za pośrednictwem Internetu poprzez stronę www.tarnow.pl, a także za pośrednictwem Biura Obsługi Mieszkańców.

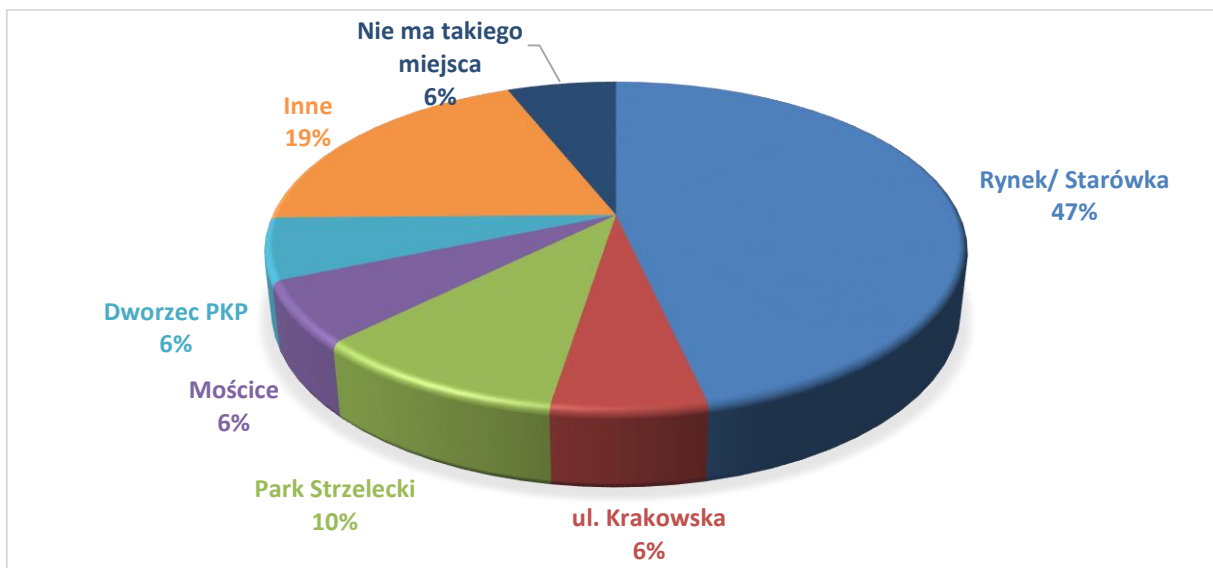
Łącznie uzyskano 85 ankiet.

Ankieta obejmowała 6 pytań:

1. Który teren Miasta (ulica/ osiedle/ inne dowolne określenie) jest przez Panią/ Pana najlepiej postrzeganym miejscem?

Pytanie miało charakter otwarty. Ankietowani wskazywali różne przestrzenie w mieście. Spośród odpowiedzi największą liczbę wskazań zanotował Rynek (46%). Jednakże w wielu miejscach pojawiały się komentarze dotyczące konieczności podjęcia działań rewaloryzacyjnych na terenie Starówki. Pojawiały się również takie miejsca jak Park Strzelecki (10% wskazań), ul. Krakowska (6%), dworzec PKP (6%), Mościce (6%). Ponadto mieszkańcy jednostkowo wskazywali na takie miejsca jak: teren Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, niewielkie uliczki pomiędzy ul. Krakowską a al. Solidarności, deptak nad Wątokiem, ul. Mickiewicza, os. Jasna, osiedle Marynarki Wojennej, ul. Bitwy o Wał Pomorski, Piaskówka, okolice Galerii Gemini Park czy osiedle Gumniska. Wśród wskazań znalazły się również takie, iż w Tarnowie w ogóle nie ma miejsc pozytywnie postrzeganych przez mieszkańców (6%).

Wykres 1. Który teren Miasta (ulica/ osiedle/ inne dowolne określenie) jest przez Panią/ Pana najlepiej postrzeganym miejscem?

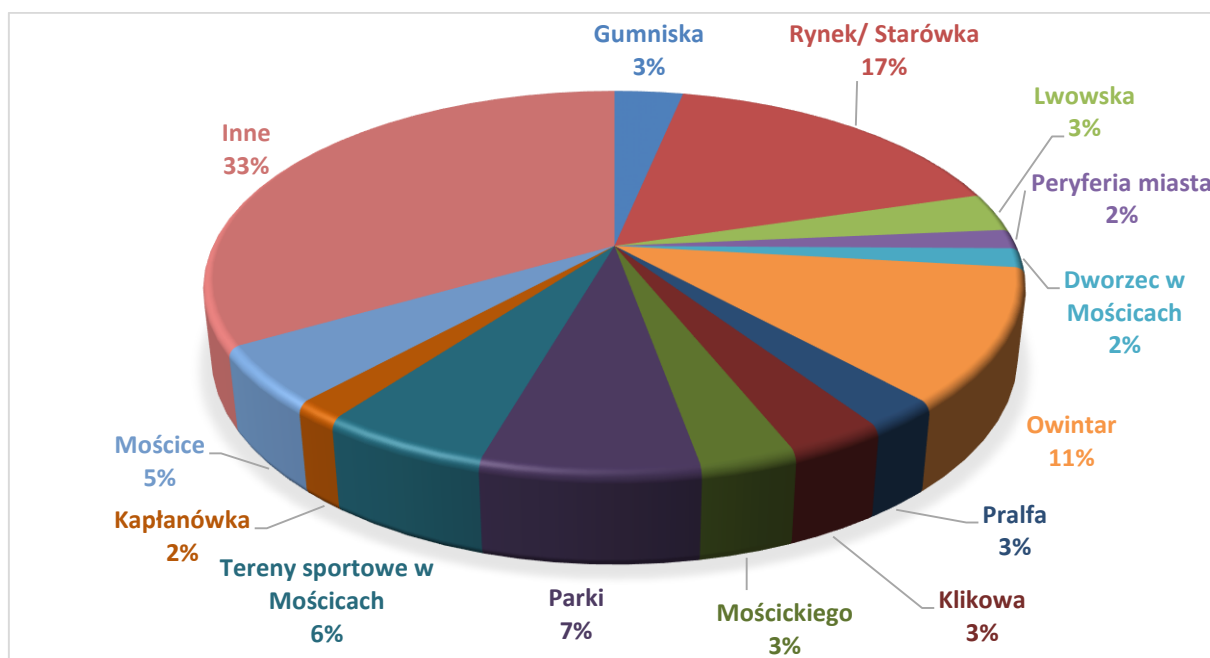

Źródło: opracowanie własne

2. Który teren Miasta (ulica/ osiedle/ inne dowolne określenie) jest przez Panią/ Pana najgorzej postrzeganym miejscem?

Kolejne pytanie odnosiło się do wskazania miejsca, które jest postrzegane przez mieszkańców najgorzej. Również w tym przypadku ankietowani w sposób otwarty wskazywali przestrzenie miasta. Największy odsetek wskazań (17%) zanotowano dla Starówki, a następnie dla terenu po byłym Owintarze (11%) i dla parków miejskich (7%). Ponadto ankietowani wskazywali na Mościce, w tym szczególnie na tereny sportowe, dworzec w Mościcach i ulicę Mościckiego, a także: Gumniska, Lwowską, Klikową oraz tereny przemysłowe tj. Pralfa czy pusty teren po tzw. Kapłanówce. Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się takie wskazania jak: osiedle XXV-lecia, Chyszów, okolice Zakładów Mechanicznych, tereny blokowisk, ruiny Zamku na górze św. Marcina, ul. Spokojna czy ul. Krakowska od wiaduktu w kierunku Krakowa. Odpowiedzi na to pytanie były znacznie rozproszone.

Wykres 2. Który teren Miasta (ulica/ osiedle/ inne dowolne określenie) jest przez Panią/ Pana najgorzej postrzeganym miejscem?

Źródło: opracowanie własne

Analizując oba pytania należy wyjaśnić pozorną niespójność odpowiedzi ankietowanych tzn. z jednej strony wskazywali Starówkę, jako miejsce najlepiej postrzegane, z drugiej – jako najgorzej. Starówka to szczególne miejsce Tarnowa z uwagi na zabytkowy charakter, a także urokliwe przestrzenie. Ankietowani wskazując na Starówkę, jako miejsce najlepiej postrzegane wyjaśniali niejednokrotnie, iż jest to najcenniejsze i najpiękniejsze miejsce w Tarnowie; jednakże stan techniczny tkanki urbanistycznej, wiele widocznych zniszczeń zabytkowej zabudowy, a także brak poczucia bezpieczeństwa sprawił, iż jednocześnie Starówka była postrzegana, jako jedno z najgorszych miejsc w Tarnowie.

3. Który z czynników najbardziej wpływa w Pani/Pana ocenie na jakość życia?

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli za zadanie ułożyć w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego czynniki wpływające na jakość życia. Wyniki oparte zostały na średnim kolejności wskazanej przez ankietowanych. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na jakość życia jest poziom dochodów, następnie poziom bezpieczeństwa, a kolejno sytuacja mieszkaniowa. W poniższej tabeli zamieszczono pełną listę.

Tabela 1. Który z czynników najbardziej wpływa w Pani/Pana ocenie na jakość życia?

Kolejność	Czynnik
1.	Poziom dochodów
2.	Poziom bezpieczeństwa
3.	Sytuacja mieszkaniowa
4.	Dostęp do placówek ochrony zdrowia
5.	Stan transportu i komunikacji miejskiej
6.	Stan środowiska naturalnego
7.	Dostęp do infrastruktury sportowej

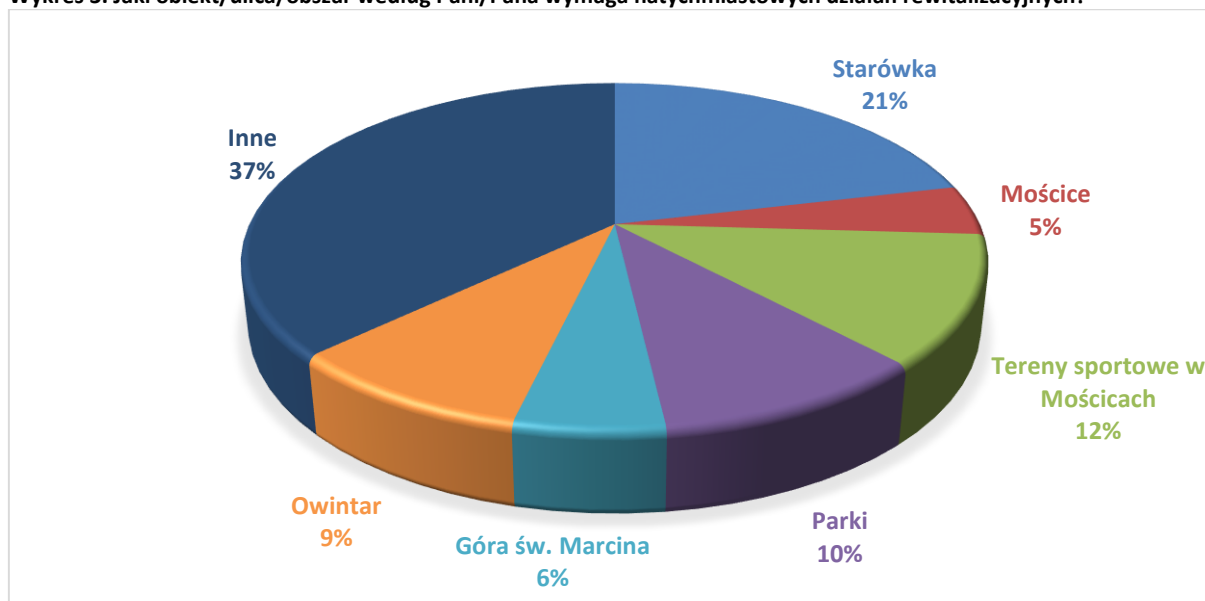
8.	Możliwości edukacji i kształcenia
9.	Dostęp do kultury
10.	Sieć handlowa

Źródło: opracowanie własne

4. Jaki obiekt/ulica/obszar według Pani/Pana wymaga natychmiastowych działań rewitalizacyjnych?

W kolejnym pytaniu ankietowani odnieśli się do działań priorytetowych miasta określając te do natychmiastowego podjęcia. Największą liczbę wskazań (21%) zanotowały ulice i obiekty leżące w historycznej części miasta. Ankietowani wskazali m.in. na konieczność wymiany kostki brukowej, zachęcenie właścicieli kamienic do odnowienia elewacji czy prace przy Amfiteatrze. Kolejną przestrzenią wymagającą natychmiastowej rewitalizacji jest zdaniem ankietowanych stadion miejski w Mościcach wraz z terenami sportowymi, a także sama dzielnica Mościce. Ponadto wskazywano również na działania na terenach parków miejskich, w tym w szczególności Parku Sanguszków. Obszar miasta wymagający działań rewitalizacyjnych to również teren po byłym Owintarze oraz Góra św. Marcina, w tym przede wszystkim ruiny Zamku. W kategorii inne znalazły się tereny miasta wskazywane jednostkowo, w tym np. Młyn Szancera, teren Zakładów Mechanicznych, ul. Mościckiego, teren po tzw. Kapłanówce, Piaszkówka, ul. Krakowska od wiaduktu w stronę Krakowa, stadion koło Tamelu, hala przy ul. Gumniska, ul. Spokojna, osiedle Jasna, Pałac Młodzieży, ul. Pracy, ul. Podgórska, drogi w dzielnicy Klikowa, brzegi potoku Wątok i in.

Wykres 3. Jaki obiekt/ulica/obszar według Pani/Pana wymaga natychmiastowych działań rewitalizacyjnych?

Źródło: opracowanie własne

5. Jakie działania rewitalizacyjne powinny być podjęte przez Miasto w celu poprawy jakości życia mieszkańców?

Pytanie piąte dotyczyło ułożenia w kolejności od najważniejszych do najmniej ważnych działań, które powinny zostać podjęte przez miasto na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Wynik oparte zostały na średnim kolejności wskazanej przez ankietowanych. Najważniejszymi działaniami

oczekiwanymi przez mieszkańców jest: poprawa estetyki, poprawa bezpieczeństwa, poszerzenie oferty gospodarczej oraz usuwanie barier architektonicznych.

Tabela 2. Jakie działania rewitalizacyjne powinny być podjęte przez Miasto w celu poprawy jakości życia mieszkańców?

Kolejność	Czynnik
1.	Poprawa estetyki
2.	Poziom bezpieczeństwa
3.	Poszerzenie oferty gospodarczej
4.	Usuwanie barier architektonicznych
5.	Poprawa stanu środowiska naturalnego
6.	Poprawa dostępności komunikacyjnej
7.	Poszerzenie oferty sportowej
8.	Poszerzenie oferty kulturalnej
9.	Inne działania
10.	Poprawa oferty edukacyjnej

Źródło: opracowanie własne

Pośród wskazań „Inne” znalazły się takie odpowiedzi jak: inwestowanie w budowę społeczeństwa obywatelskiego, w kapitał społeczny, wymiana starych autobusów, przygotowanie infrastruktury dla starzejącego się społeczeństwa, rozwój infrastruktury rowerowej czy aktywizacja mieszkańców.

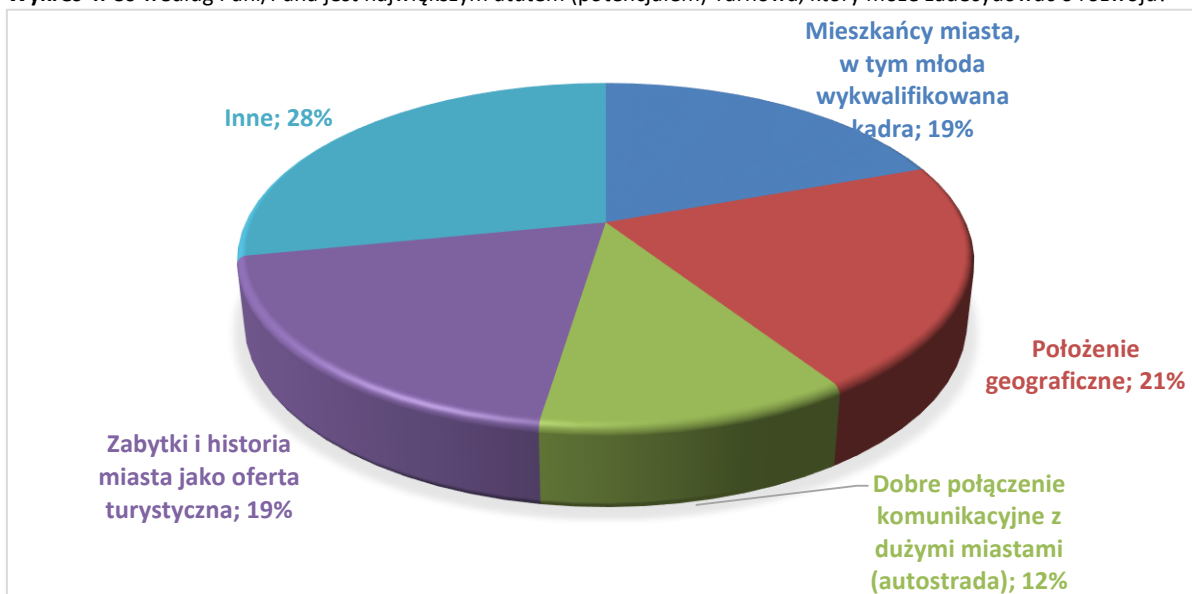
6. Co według Pani/Pana jest największym atutem (potencjałem) Tarnowa, który może zadecydować o rozwoju?

Ostatnie pytanie dotyczyło wskazania potencjału miasta, który może zadecydować o jego rozwoju. Większość wskazań dotyczyło:

- dobrego położenia geograficznego miasta rozumianego jako bliskość dużych ośrodków – 21% wskazań;
- zabytkowego charakteru miasta, co stanowi dobrą ofertę turystyczną – 19% wskazań;
- ludzi zamieszkujących miasto, w tym przede wszystkim młodych wykształconych osób – 19% wskazań oraz
- dobrego połączenia komunikacyjnego rozumianego jako autostrada A4 – 12% wskazań.

Ponadto pojedyncze wskazania dotyczyły m.in. zaangażowania trzeciego sektora, obecności Zakładów Azotowych, Klastera Przemysłowego czy przemysłu mechanicznego, dostępnych terenów inwestycyjnych, a także pojemnego wciąż rynku zbytu. Mieszkańcy wskazali również, iż miasto jest dobrym miejscem do życia, o niskich kosztach utrzymania, bez zgiełku wielkiego miasta oraz, iż jest miastem rozpoznawalnym z uwagi na drużynę żużlową.

Wykres 4. Co według Pani/Pana jest największym atutem (potencjałem) Tarnowa, który może zadecydować o rozwoju?

Źródło: opracowanie własne

SPOTKANIE KONSULTACYJNE

Spotkania konsultacyjne dla interesariuszy odbyły się w następujących terminach:

- 29 październik 2015 r. dla przedsiębiorców;
- 30 październik 2015 r. dla organizacji pozarządowych;
- 4 listopad 2015 r. dla rad osiedli, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych;
- 5 listopad 2015 r. dla pracowników Urzędu Miasta oraz jednostek podległych;
- 6 listopad 2015 r. dla mieszkańców.

Spotkania odbywały się według następującej agendy:

- prezentacja prawnych i faktycznych uwarunkowań procesu rewitalizacji;
- prezentacja wniosków z przeprowadzonej diagnozy;
- wskazanie proponowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;
- omówienie naboru do bazy projektów rewitalizacyjnych;
- przedstawienie przykładowych działań w ramach procesu rewitalizacji;
- warsztaty: w ramach warsztatów we współpracy z uczestnikami określano problemy w obszarach gospodarczym, społecznym, technicznym i funkcjonalno-przestrzennym dostrzegane przez poszczególne grupy odbiorców. Następnie grupa wskazywała możliwe rozwiązania problemów obszaru rewitalizacji.

Spotkanie dla przedsiębiorców

Warsztaty prowadzone w grupie przedsiębiorców wskazały na kilka istotnych problemów w obszarze rewitalizacji, w tym m.in.:

- w obszarze społecznym:
 - ubożenie społeczne;
 - niekorzystna społeczna struktura ludności;

- w obszarze przestrzenno-funkcyjnym:
 - brak połączenia drogowego między z Tuchowską;
 - niedostateczne rozwiązania w zakresie parkingów;
 - brak atrakcji dla mieszkańców;
- w obszarze technicznym:
 - zniszczona substancja mieszkaniowa w centrum będąca efektem tego, iż wiele kamienic należy do właścicieli prywatnych, którzy nie inwestują w ich odnowienie;
 - lokowanie lokali socjalnych w budynkach starych kamienic zlokalizowanych na terenie obszaru rewitalizacji, należących do Miejskiego Zarządu Budynków;
 - duża liczba budynków ogrzewana za pośrednictwem pieców węglowych powodujących wysokie stężenie CO₂ w mieście.

Jako rozwiązanie problemów obszaru rewitalizacji wskazywano:

- konieczność przeprowadzenia mieszkańców, szczególnie z lokali socjalnych z obszaru rewitalizacji oraz wprowadzenie polityki podnoszącej atrakcyjność techniczną i przestrzenno-funkcyjną tych terenów miasta;
- poprawa dostępności komunikacyjnej przede wszystkim poprzez nowe rozwiązania w zakresie parkingów;
- działania na rzecz poprawy stanu środowiska w centrum miasta.

Spotkanie z organizacjami pozarządowymi

Warsztaty prowadzone w grupie organizacji pozarządowych wskazały na następujące problemy w poszczególnych obszarach:

- w obszarze społecznym:
 - widoczna pauperyzacja mieszkańców miasta;
 - brak oferty spędzania wolnego czasu odpowiedniej dla coraz większej liczby studentów obecnych w mieście;
 - odpływ ludzi o wyższych kwalifikacjach, w tym wyższej kadry zarządczej wraz z odpływem dużych firm do większych miast;
 - odczuwalne zagrożenie na ulicach miasta wynikające z braku reakcji ze strony odpowiednich służb na niewielkie wykroczenia;
 - brak odpowiedzialności społecznej mieszkańców za najbliższe otoczenie – jest to szczególnie widoczny problem w przypadku lokali socjalnych, kiedy ludzie nie identyfikują się z otoczeniem;
 - dostrzegalne wyizolowanie społeczne osób wykluczonych;
- w obszarze gospodarczym:
 - brak oferty dla „średniego klienta”;
 - odpływ zarządów dużych firm do większych miast;
 - brak odpowiedniej oferty turystycznej – w Tarnowie obserwowana jest turystyka tranzytowa. Przyjeżdża wielu turystów jednakże nie zatrzymuje się na dłużej, nie korzysta z oferty noclegowej czy gastronomicznej, ale jedynie zwiedza konkretne punkty miasta;
 - brak współtworzenia oferty turystycznej przez wiele zainteresowanych podmiotów, w tym organizacje pozarządowe – oferta tworzona jest przez miasto; brak jest współpracy wielu podmiotów;
- w obszarze przestrzenno-funkcyjnym:

- przestrzeń w ścisłym centrum miasta jest niedostosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych – uczestnicy wskazywali na bariery architektoniczne w postaci dojścia od przystanków do centrum miasta (głównie w postaci schodów), ale również na problemy w dotarciu do instytucji/placówek publicznych w kontekście ich oznaczenia dla osób niepełnosprawnych;
- brak dobrej komunikacji publicznej do niektórych miejsc obszaru zdegradowanego – uczestnicy wskazywali na brak przystanków/połączeń z komunikacją miejską w kontekście lokalizacji placówek dla osób niepełnosprawnych;
- w obszarze technicznym:
 - zdegradowana tkanka mieszkaniowa – budynki w obszarze rewitalizacji przeznaczone są głównie na lokale pod wynajem. Przy obecnym zastoju na rynku wynajmu (ceny w ostatnich latach bardzo spadły) lokale te stoją puste. Zaledwie w niektórych budynkach są lokale mieszkaniowe, jednakże są to głównie lokale socjalne. Powoduje to, iż budynki w obszarze rewitalizacji, szczególnie ścisłego centrum są albo puste, albo zdegradowane.

Jako rozwiązania wskazano m.in.:

- wprowadzenia sformalizowanego wsparcia dla studentów np. w postaci bonów studenckich;
- uatrakcyjnienie tkanki mieszkaniowej tak aby stworzyć „modę” na mieszkanie w centrum miasta. Konieczna jest – jak wskazywali uczestnicy – zmiana podejścia miasta do własnych budynków tak, aby zamiast powierzchni biurowych tworzyć atrakcyjne przestrzenie mieszkalne pod wynajem. Ponadto niezbędne jest zastosowanie polityki zachęt w postaci korzystnych rozwiązań parkingowych czy lepszych warunków cenowych. Polityka mieszkaniowa miasta w tym zakresie powinna dążyć do wydzielenia np. kwartału miasta, w którym będzie realizowana. Zmiana podejścia na zaproponowane w stosunku do jednego czy dwóch budynków nie osiągnie pożądanego efektu;
- opracowanie oferty turystycznej przez miasto we współpracy z organizacjami pozarządowymi, które z uwagi na swoją tematyczną działalność posiadają wiele cennych zbiorów, które mogłyby być częścią oferty turystycznej miasta.

Spotkanie z przedstawicielami rad osiedli, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych

Warsztaty prowadzone w grupie wskazały na następujące problemy w poszczególnych obszarach:

- w obszarze społecznym:
 - problemy proceduralne w przyznawaniu lokali socjalnych czego konsekwencją jest fakt, iż lokale socjalne niejednokrotnie przyznawane są osobom, które nie spełniają kryteriów dostępowych. Osoby te ukrywają swoje dochody i miejsca pracy, co powoduje, iż dzięki temu mogą uzyskać lokal socjalny;
 - widoczna na niektórych ulicach miasta bezdomność (ul. Waryńskiego);
 - zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców;
- w obszarze funkcjonalno-przestrzennym:
 - brak wystarczających miejsc parkingowych na terenach osiedlowych – skutkiem tego jest zagrożenie bezpieczeństwa w szczególności pożarowe z uwagi na zastawienie samochodami dróg przeciwpożarowych;
 - brak szaleatów miejskich w centralnej części miasta;
- w obszarze technicznym:
 - zniszczony Młyn Szancera;

- sprzedaż przez Miasto atrakcyjnych terenów, które następnie niszczej.

Jako rozwiązania problemów wskazano m.in.:

- budowę noclegowni dla osób bezdomnych;
- budowę szaletów miejskich.

Spotkanie z pracownikami Urzędu Miasta oraz jednostek podległych

Warsztaty prowadzone w grupie wskazały na następujące problemy w poszczególnych obszarach:

- w obszarze społecznym:
 - zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców;
 - zagrożenie statystycznego „rozrzedzenia” problemów społecznych w sytuacji zaplanowania w mieście działań rewitalizacyjnych skierowanych wyłącznie na infrastrukturę;
- w obszarze gospodarczym:
 - niewystarczająca oferta turystyczna (małe hotele, gastronomia) w zabytkowym centrum miasta;
 - niewystarczająca współpraca instytucjonalna wielu zainteresowanych podmiotów na rzecz wspólnej oferty turystycznej;
- w obszarze przestrzenno-funkcyjnym:
 - brak parkingów dla autokarów w centrum miasta (dla celów turystycznych);
 - brak przestrzeni dla dzieci;
- w obszarze technicznym:
 - koncentracja mieszkań komunalnych i socjalnych w centrum miasta.

Jako rozwiązania problemów wskazano m.in.:

- konieczność wprowadzenia szybkiej interwencji służb w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców, również w kwestiach drobnych wykroczeń;
- sprzedaż nieruchomości miasta na cele infrastruktury turystycznej (małe hotele, gastronomia), a ze środków uzyskanych ze sprzedaży zapewnienie mieszkańcom nowych lokali mieszkalnych;
- poprawa współpracy instytucjonalnej zainteresowanych podmiotów na rzecz wspólnej oferty turystycznej np. poprzez wspólne bilety wstępu (pakiety);
- zróżnicowanie cen najmu lokali usługowych w zależności od rodzaju działalności w celu tworzenia struktury firm lepiej dostosowanych i odpowiadających potrzebom mieszkańców centrum;
- zmiana przeznaczenia mieszkań socjalnych i komunalnych na atrakcyjną powierzchnię mieszkaniową;
- budowa parkingu dla autokarów w centrum miasta;
- budowa nowej przestrzeni dla dzieci w centrum miasta.

Spotkanie z mieszkańcami

Warsztaty prowadzone w grupie wskazały na następujące problemy w poszczególnych obszarach:

- w obszarze społecznym:
 - występowanie problemów społecznych nieuwjmowanych przez badania statystyczne – szczególnie jest to widoczne na obszarach po przemysłowych np. teren Pralfy, a także innych budynkach nieużytkowanych, gdzie przebywają osoby bezdomne stwarzając tym samym zagrożenie;
 - obserwowane negatywne/ patologiczne zachowania mieszkańców ścisłego centrum;
- w obszarze przestrzenno-funkcyjnym:
 - brak autobusu na obszarze ścisłego centrum;
 - słabe doświetlenie przestrzeni publicznej;
 - utrudniony dostęp komunikacyjny do centrum miasta;
 - widoczne są przestrzenie o większym zagrożeniu np. okolice pomnika Bema przy ul. Wałowej, ul. Zakątna, teren przy Bimie;
 - bardzo dużo lokali/ kamienic to pustostany, co wpływa na „wymieranie” centrum miasta;
- w obszarze technicznym:
 - bardzo zły stan techniczny niektórych kamienic wynikający z braku środków finansowych właścicieli.

Jako rozwiązania problemów wskazano m.in.:

- rozwój polityki mieszkaniowej w centrum miasta – zdaniem obecnych widoczny jest popyt na mieszkania w centrum miasta; właściciele kamienic coraz częściej decydują się na wynajem lokali pod mieszkania. Wynika to również z tego, iż ceny wynajmu lokali użytkowych w sposób istotny zmniejszyły się. W ścisłym centrum miasta cena wynajmu lokalu na cele mieszkaniowe jest praktycznie równa cenie wynajmu lokalu na cele biurowe;
- zwiększenie liczby zajęć szkolnych odbywających się na otwartej przestrzeni w centrum miasta – w szczególności w zakresie związanym z historią miasta, zabytkami etc. Takie działania ożywiłyby centrum miasta obecnością grup szkolnych;
- zwiększenie liczby bezpłatnych imprez i wydarzeń kulturalnych na otwartych przestrzeniach miasta;
- moderowanie przez Urząd Miasta lub inny wskazany podmiot wykorzystania otwartej przestrzeni miasta na cele kulturalne;
- doświetlenie zewnętrznych fasad budynków i przestrzeni;
- wprowadzenie rozwiązań ułatwiających dostęp komunikacyjny do centrum miasta (dojazd, parkingi);
- lepsze zagospodarowanie przestrzeni – zwiększenie liczby miejsc atrakcyjnych dla mieszkańców;
- zainicjowanie działań na rzecz remontu podwórek kamienic – przy współudziale miasta, mieszkańców i animatorów społecznych;
- zagospodarowanie terenów po byłym Owintarze na miejsce do organizacji imprez plenerowych;
- stworzenie przez Urząd Miasta programu dofinansowującego remonty kamienic.

ANKIETA DOTYCZĄCA OBSZARU REWITALIZACJI

Ankieta dotycząca obszaru rewitalizacji prowadzona była za pośrednictwem strony www.tarnow.pl w okresie od 3.11.2015 do 30.11.2015 r.

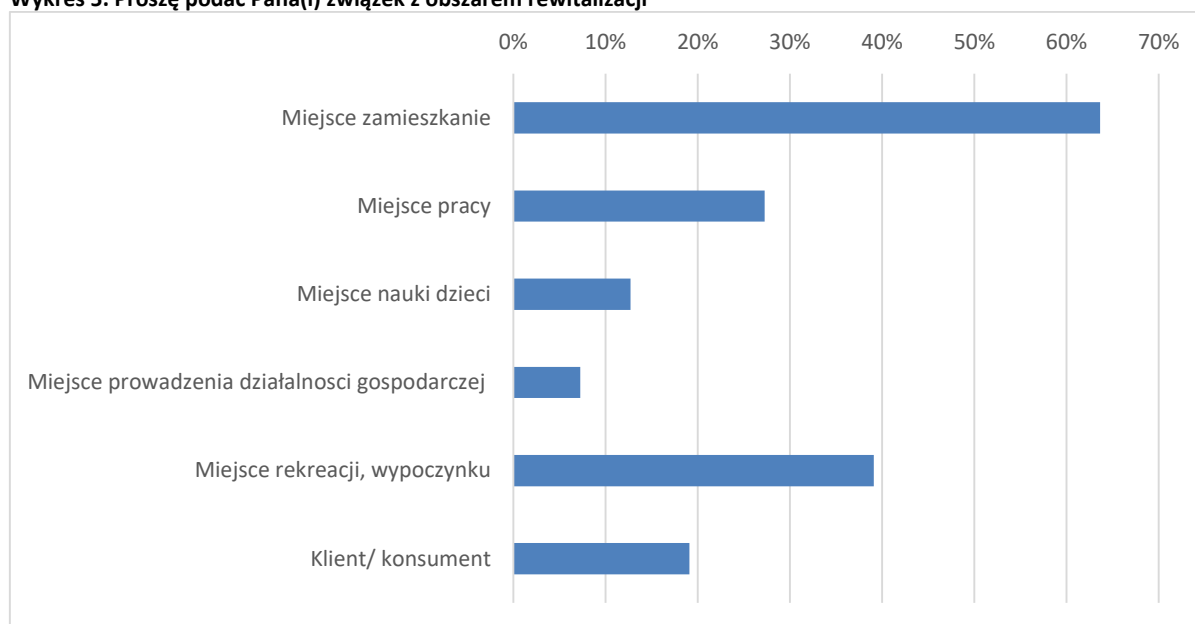
W ankiecie wzięło udział 110 osób.

Ankieta składała się z dwóch pytań wielokrotnego wyboru, jednego pytania jednokrotnego wyboru oraz jednego pytania otwartego. Poniżej przedstawiono wyniki.

1. Proszę podać Pana(i) związek z obszarem rewitalizacji

Większość ankietowanych była mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Poza tym obszar rewitalizacji stanowił dla wielu miejsce rekreacji i wypoczynku. Ankietowani mieli możliwość wyboru kilku odpowiedzi identyfikujących ich związek z obszarem rewitalizacji.

Wykres 5. Proszę podać Pana(i) związek z obszarem rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

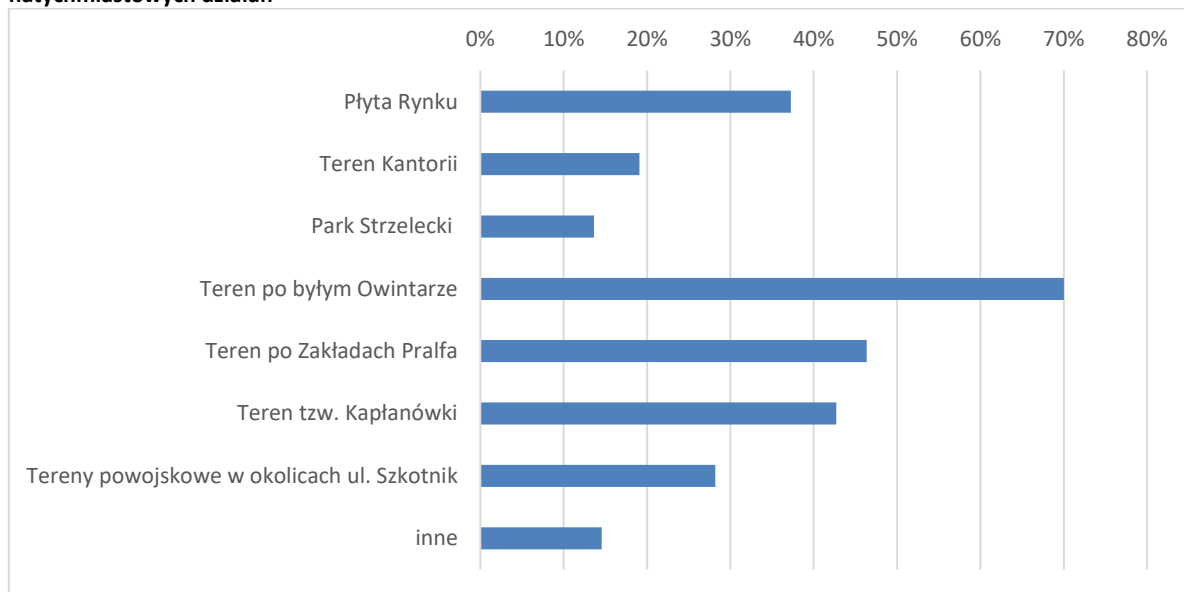
2. Który z poniższych terenów/ budynków/ przestrzeni zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji wymaga natychmiastowych działań

W tym pytaniu ankietowani mogli wybrać kilka odpowiedzi spośród następujących:

- Płyta Rynku
- Teren Kantorii
- Park Strzelecki
- Teren po byłym Owintarze
- Teren po Zakładach Pralfa
- Teren tzw. Kapłanówki
- Tereny powojkowe w okolicach ul. Szkotnik
- Inne

Zdaniem ankietowanych natychmiastowych działań wymagają przede wszystkim tereny po byłym Owintarze oraz po byłych Zakładach Pralfa (oba stanowiące obszar przemysłowy), oraz znajdujący się w nieodległym sąsiedztwie tereny tzw. Kapłanówki. Kolejną przestrzenią wymagającą działań rewitalizacyjnych jest Płyta Rynku.

Wykres 6. Który z poniższych terenów/ budynków/ przestrzeni zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji wymaga natychmiastowych działań

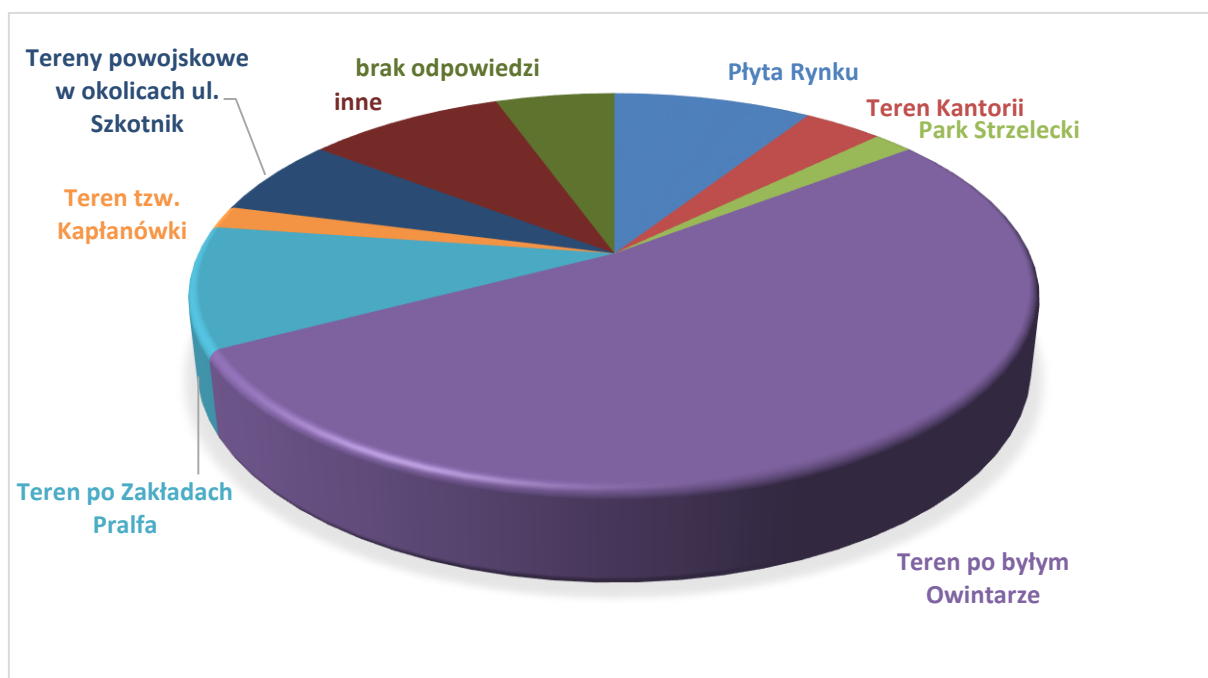

Źródło: opracowanie własne

3. Proszę podać jeden teren/ budynek/ przestrzeń, który Pana(i) zdaniem powinien być poddany rewitalizacji w pierwszej kolejności

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli wskazać wyłącznie jeden teren/ budynek/ przestrzeń, która powinna być poddana rewitalizacji w pierwszej kolejności. Zdecydowanie najczęściej wskazywany był teren po byłym Owintarze.

Wykres 7. Proszę podać jeden teren/ budynek/ przestrzeń, który Pana(i) zdaniem powinien być poddany rewitalizacji w pierwszej kolejności

Źródło: opracowanie własne

4. Jakiego rodzaju działania powinny być podjęte – proszę o wskazanie propozycji działań oraz miejsca ich realizacji

Ostatnie pytanie miało charakter otwarty a odpowiedzi były dość zróżnicowane. Poniżej przedstawiono pomysły mieszkańców na działania rewitalizacyjne:

- rewitalizacja przestrzeni terenu dawnego Owintaru wraz z rewitalizacją po południowej stronie dworca kolejowego PKP, podobnie jak obszaru dworca PKS oraz parku dworcowego. Tereny te cechuje bardzo duże zdegradowanie przestrzeni publicznej i zła estetyka. Obszary te pozbawione są również przyjaznych przestrzeni publicznych zgodnych z założeniami rewitalizacji. Podobnym problemem jest też obszar ulicy Krakowskiej gdzie działania rewitalizacyjne nie przynoszą zamierzonego efektu. Ulica ta została wyremontowana, co nie znaczy, że zaszły procesy rewitalizacyjne;
- utworzenie Klubu Koncertowego na terenach po Zakładach Pralfa;
- połączyć tereny po Owintarze z południową obwodnicą miasta; stworzyć miejsce obsługi dla turystów; parkingi autokarowe; centrum informacji turystycznej i gospodarczej. Skomunikować ciągami pieszo-rowerowymi (przebiegającymi poza ulicami) z dzielnicami mieszkalnymi, wzdłuż Wątku nawet do Szpitala Wojewódzkiego;
- zagospodarować w jakikolwiek sposób teren po Owintarze; teren parku przy dworcu PKP - do odpoczynku, a przede wszystkim plac zabaw dla dzieci - których BARDZO brakuje w centrum;
- zasadzić drzewa i założyć ładne miejsce rekreacji i wypoczynku;
- zagospodarowanie urbanistyczne ekspozycyjnych terenów centrum komunikacyjnego Tarnowa;
- odbudowa zamku na górze Marcina; wykup tych terenów od Sanguszków. Stworzenie tam atrakcji turystycznej;
- budowa biurowców, adaptacja terenów i obiektów dla inwestorów (na terenie Owintaru);
- plany rewitalizacji w drodze konkursów (na terenie Owintaru);

- rozbudowa parku na Piaskówce;
- remont ul. Krakowskiej;
- wymiana popękanych płyt na Rynku;
- rewitalizacja ul. Wałowej;
- natychmiastowe zagospodarowanie obszaru bo byłym Owintarze pod nową zabudowę usługowo-handlową;
- utworzenie na terenie byłego Owintaru piętrowego parkingu otoczonego terenami zielonymi;
- uporządkowanie i udostępnienie terenów po byłym Owinatrze jako tereny rekreacyjne;
- na terenie Owintaru: park rozrywki, kino, handel;
- teren po Owintarze, Tarnovia wraz z okolicami dwora i południowej strony dworca: inwestycja o charakterze regionalnym np. centrum komunikacyjno-przeładkowe i handlowo-konferencyjno-businessowe. Teren Kantorii i stary poligon: planowane Medyczo-Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowe (Info-Tech-Med-Park) i wypoczynkowe nad zalewem, Pralfa i Gliniańska: nowoczesne biurowce;
- zamknięcie Starówki dla ruchu samochodowego;
- na terenie po Zakładach Pralfa na bazie istniejących zabudowań stworzenie ciekawego miejsca do konsumpcji (kawiarnia), restauracja, bar dla dorosłych i dzieci;
- zwolnienia podatkowe dla prywatnych właścicieli budynków, które wymagają natychmiastowego remontu (dworek na ul. Batorego, kamienica na rynku, obok lokalu Impresja, budynek dawnego starostwa powiatowego na pl. Sobieskiego);
- na terenie Kantorii powinien zostać wybudowany jakiś park np. chodniki dookoła jeziora z ławkami i możliwością wędkowania dla wędkarzy, do wypoczynku jakiś plac zabaw;
- uporządkowanie terenów zielonych wraz z chodnikami przylegającymi do ul. Mościckiego wraz z przycinką drzew od ul. Wiejskiej do ul. Reymonta;
- połączyć teren Parku Piaskówka z terenami Kantorii w jeden duży obszar do aktywnego wypoczynku i rekreacji;
- zagospodarowanie terenów na obszarze historycznej części miasta. Remont atrakcyjnych nieruchomości mieszkalnych znajdujących się w zasobach miasta a położonych w Rynku i jego okolicy w celu oferowania wynajmu młodym, pracującym rodzinom, lub emerytom chcącym mieszkać w zabytkowej części miasta. Ponadto, z jednej strony należałoby opracować program wsparcia dla prywatnych właścicieli nieruchomości znajdujących się na obszarze starego miasta a z drugiej strony egzekwować ustalony poziom utrzymania tych nieruchomości, aby ograniczyć liczbę pustostanów i nieruchomości zdekapitalizowanych w obszarze, który znajduje się pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków;
- zaludnienie mieszkań (wynajem), dofinansowanie remontu mieszkań ww., doświetlenie ulic, uruchomienie komunikacji na ul. Wałowa, Targowa;
- zagospodarowanie terenów przemysłowych celem poprawy atrakcyjności miejsc oraz poczucia bezpieczeństwa; rozbudowa sieci monitoringu miejskiego; działania mające na celu aktywizację lokalnej ludności (walka z bezrobociem, i przestępczością), nowa zabudowa mieszkaniowa (celem wprowadzenia nowych grup mieszkańców).

2. Podsumowanie konsultacji społecznych związanych z pogłębioną diagnozą

1. Informacje o konsultacjach społecznych

Wstęp

Konsultacje społeczne odbyły się w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Tarnowa na lata 2017-2020. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Termin

W dniach 13-16 lutego 2017 r. odbyły się łącznie trzy warsztaty, wywiad grupowy z przedsiębiorcami, spacerzy badawcze oraz indywidualne wywiady z przedstawicielami trzeciego sektora.

Uczestnicy

Wszystkie działania miały charakter otwarty, każdy chętny mógł w nim uczestniczyć. Zaproszenia zostały zamieszczone na stronie internetowej i Facebooku Urzędu, rozesłane w formie zaproszeń, plakatów na słupach informacyjnych i gablotach współdzieli mieszkaniowych z obszaru rewitalizacji, ogłoszeniu w lokalnej gazecie oraz rozgłośniach radiowych.

Cel konsultacji

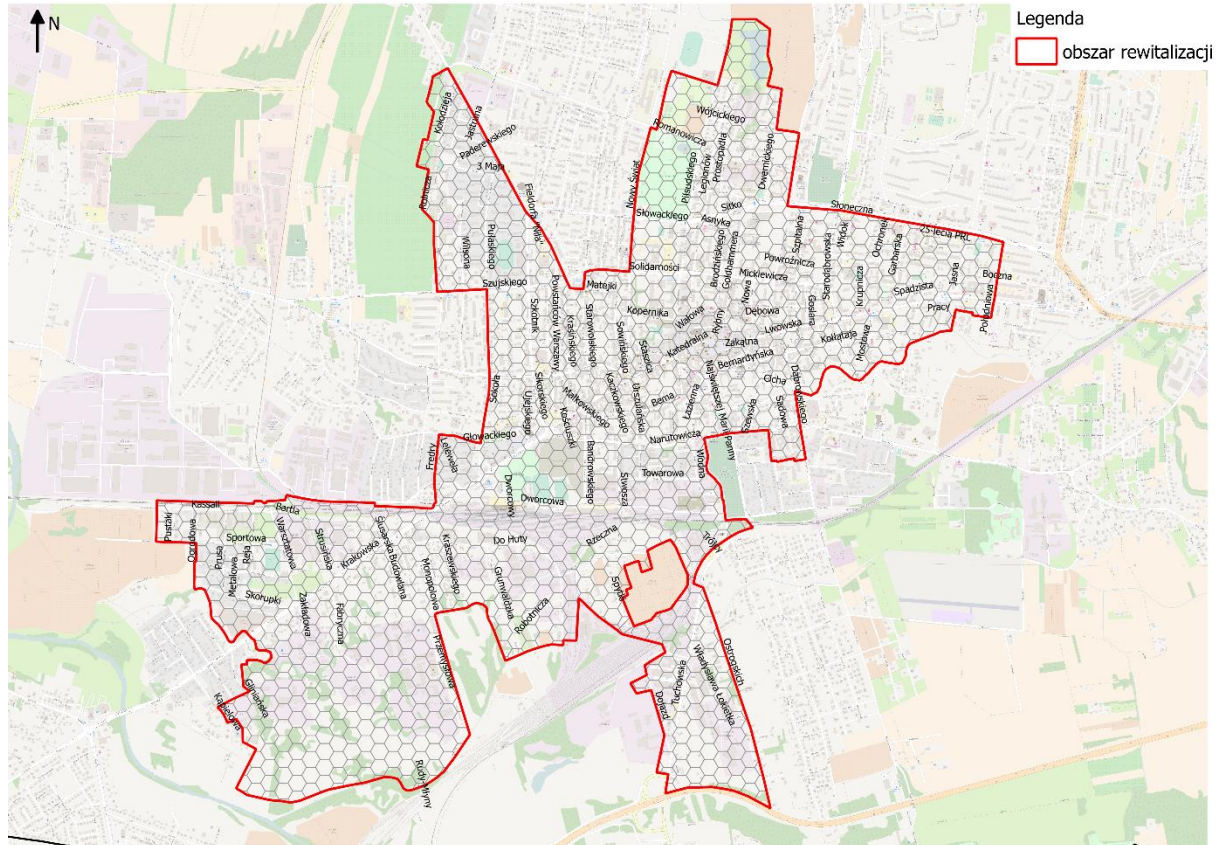
- Pogłębienie charakterystyki obszaru rewitalizacji poprzez identyfikację problemów i mocnych stron obszaru rewitalizacji oraz określenie działań rewitalizacyjnych odpowiadających zidentyfikowanym problemom.

Prowadzący: Martyna Sztajerwald, Robert Loba.

2. Zakres terytorialny

Obszar rewitalizacji w Tarnowie stanowi jedenaście jednostek urbanistycznych, których łączna powierzchnia wynosi 558,49 ha, co stanowi 18,88% powierzchni zurbanizowanej miasta i 7,71% całkowitej powierzchni miasta. Na obszarze zamieszkuje 32 447 mieszkańców, co stanowi 29,26% całkowitej liczby ludności miasta.

Mapa 1. Obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3. Warsztaty konsultacyjne

W ramach konsultacji w Sali Lustrzanej, przy ulicy Wałowej 10 zostały przeprowadzone następujące warsztaty:

- 13.02, godz. 16:00 – otwarty warsztat dla mieszkańców, przedsiębiorców i lokalnych działaczy;
- 14.02, godz. 11:00 – warsztat w pracownikami Urzędu Miasta Tarnowa;
- 16.02, godz. 10:00 – otwarty warsztat dla mieszkańców, przedsiębiorców i lokalnych działaczy.

3.1 Przebieg warsztatów

W początkowej fazie spotkanie miało funkcję informacyjno-edukacyjną, uczestnicy zostali wprowadzeni do tematu rewitalizacji, przedstawiony został w formie prezentacji multimedialnej obszar zdegradowany oraz uzasadnienie jego wyboru. Natomiast w drugiej części przyjęto formę warsztatową, która dzieliła się na dwie części. W czasie warsztatu została wykorzystana zaawansowana metoda partycypacji społecznej w zakresie planowania przestrzennego, polegająca na wykorzystaniu elementów metody planning for real.

Podczas pierwszej części warsztatu uczestnicy w podziale na grupy identyfikowali problemy i potencjały w ramach wybranych zagadnień.

Tabela 3. Lista zagadnień poruszanych podczas pracy w grupach

Bezpieczeństwo mieszkańców	Sfera społeczna
----------------------------	-----------------

Zjawisko wykluczenia społecznego	
Występujące patologie społeczne	
Kultura	
Edukacja	
Więzi społeczne i tożsamość lokalna	
Aktywność i integracja społeczna	
Potrzeby osób starszych	
Potrzeby osób w wieku produkcyjnym	
Potrzeby dzieci i młodzieży	
Organizacje pozarządowe i lokalni liderzy	
Ochrona zdrowia	
Przedsiębiorczość mieszkańców	Sfera gospodarcza
Kondycja i charakter istniejących przedsiębiorstw	
Wsparcie dla biznesu	
Aktywność zawodowa mieszkańców	
Atrakcyjność gospodarcza obszaru	
Rzemiosło i produkty lokalne	
Infrastruktura komunikacyjna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Infrastruktura mieszkaniowa, warunki życia mieszkańców	
Przestrzenie publiczne i miejsca spotkań	
Środowisko naturalne	
Transport publiczny	
Dostępność i jakość usług	

Źródło: opracowanie własne

Do określonego problemu została wskazana jego przyczyna, nadana waga i stopień. Uczestnikom warsztatu zostały zadane następujące pytania:

- Jakie są problemy, potrzeby, bariery związane z omawianym zagadnieniem?
- Jakie są przyczyny występowania tych problemów?
- Jakie są atuty, mocne strony analizowanych zagadnień?

W ramach prac z uczestnikami została wykorzystana mapa z wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Dzięki jej użyciu uczestnicy mogli wskazać konkretnie tereny, które według nich powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji. Uczestnicy mieli możliwość bezpośredniego odnoszenia się do wyznaczonego obszaru rewitalizacji i wskazywania zjawisk kryzysowych mających tam miejsce, ale także potencjałów zidentyfikowanych na tym obszarze.

Drugą częścią warsztatu było szukanie konkretnych działań, które pozwolą zniwelować negatywne zjawisko wskazane w pierwszej części warsztatu.

Do zadań uczestników należało, określenie działania oraz odpowiedź na następujące pytania:

- Kto może realizować działanie?
- Kogo można zaprosić do współpracy?
- W jaki sposób można przeciwdziałać zidentyfikowanym kwestiom problemowym?
- W jaki sposób wykorzystać mocne strony do prowadzonego procesu rewitalizacji?

Źródło:

opracowanie

własne

3.2 Wyniki pracy warsztatowej

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
Bezpieczeństwo mieszkańców	Bezdomność (wysoki poziom) na obszarze centrum miasta	Wysoki poziom ubóstwa, świadomy wybór obywatela, brak zdecydowanych i skutecznych działań służb miejskich	3	3		Roboty publiczne – angażowanie bezdomnych w działania na rzecz miasta	MOPS i NGO	Bezdomni, bezrobotni
	Romowie, którzy nie chcą się integrować z mieszkańcami Tarnowa		3	3		Utworzenia Centrum Życia Romskiego, zainteresowanie się kulturą Romów		
Zjawisko wykluczenia społecznego	Alkoholizm, przemoc, bezrobocie	Brak pracy, tradycje rodzinne (pochodzenie romskie) brak edukacji, alkoholizm	3	3	Dom opieki społecznej – dla bezdomnych przyciągający element aspołeczny	Rozdzielenie skupisk patologii przesiedlenie rodzin dysfunkcyjnych z ścisłego centrum	MOPS, MZB, UM	NGO
	Wykluczenie osób niepełnosprawnych	brak przestrzeni przeznaczonej do wykorzystania na cele spotkań lub rekreacji osób niepełnosprawnych	3	3				
Występujące patologie	Nagromadzenie patologii społecznej	Brak kontroli przez straż miejską, duża liczba sklepów	3	3		Edukacja w szkołach, alternatywne propozycje spędzania	Straż miejska, NGO, UM	Mieszkańcy, aktywiści,

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
społeczne	w centrum	alkoholowych, punkty gier hazardowych i sklepy z dopalaczami				czasu wolnego, aktywizacja społeczna, tworzenie miejsc integracji mieszkańców		uczniowie
	Skupienie problemów społecznych w wybranych obszarach (rynek, Spytki), skupiska patologii	Źle przemyślenia polityka mieszkaniowa	3	3		Zmiana polityki mieszkaniowej, rozproszenie osób wykluczonych	UM, MOPS	
	Brak domu dla samotnych matek		2	2		adaptacja budynku użyteczności publicznej na dom dla samotnych matek		
Kultura	Wiele placówek kulturalnych zostaje zamkniętych	Małe zainteresowanie, nieatrakcyjna oferta, likwidacja domów kultury itp.	2	2	Większość infrastruktury kulturalnej na obszarze Starówki	inwestowanie w małe osiedlowe placówki kulturalne		
	Źłe nagłośnienie imprez (problem z akustyką)	brak rozpoznania (opisania) akustyki rynku				ustalenie wzorca rozmieszczenia nagłośnienia na rynku		
	Niewykorzystanie obszaru w okolicach dawnej		2	1		zrobić analizę potrzeb lokalnej społeczności	UM	radni

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	„kapłanówki”							
	Degradacja techniczna kina		2	2		Zwiększenie konkurencyjności ze względu na nowo powstające kino (multipleks)	UM, TCK	
	Degradacja amfiteatru	Brak nadzoru własnościowego od 1992 r.	3	3		Wyciągnięcie konsekwencji od osób odpowiedzialnych za teren, słuchanie mieszkańców, realizacja i projekt przyjazny i akceptowalny przez mieszkańców	UM	NGO
Edukacja	Wyjeżdżanie młodych ludzi do wyższych uczelni poza Tarnowem	Zbyt mało zróżnicowana oferta lokalnych uczelni	2	2		zróżnicowanie oferty i atrakcyjne warunki studiów		
	Przestarzałe systemy ogrzewania w szkołach	Stare budynki XIX/XX w.	2	2		Wymiana urządzeń grzewczych, termomodernizacja, wymiana okien, obniżanie pomieszczeń	UM	
	Zbyt krótkie godziny otwarcia przedszkoli	Brak funduszy od	2	2		Zwiększenie dotacji budżetowej w celu	UM	

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	– brak możliwości podjęcia pracy przez matki	miasta				wydłużenia godzin pracy przedszkoli		
Więzi społeczne i tożsamość lokalna	Brak więzi społecznej przez brak miejsc do spotkań sąsiedzkich, rodzinnych, klubów osiedlowych – bezpłatnych zajęć. Brak możliwości uwspólniania ciekawych pomysłów	Brak miejsca spotkań lub opłaty za wynajem lokali, lokale dostępne w określonych godzinach, tereny niezagospodarowane przez miasto. Niepełna wiedza, społeczna, historyczna. Mała umiejętność życia w grupie.				Utworzenie miejsc spotkań i integracji razem z radą osiedla. – miejsce w budynku (klub osiedlowy) Ogólnodostępny teren rekreacyjny skansen kolejnictwa, wsparcie festynu lokalnego. Dzień sąsiada, święto ulicy integracja i poznanie społeczności.		
Aktywność i integracja społeczna	Brak atrakcyjnych miejsc do spędzania czasu/aktywności w ścisłym centrum	Mała liczba miejsc atrakcyjnych, niska atrakcyjność istniejących	2	1		Stworzenie stałej i ciekawej oferty imprez i wydarzeń przy współpracy miasta, NGO i lokalnych przedsiębiorców	miasto	Przedsiębiorcy, NGO
	Sezonowość przedsięwzięć adresowanych do mieszkańców	Koncentracja większości imprez w okresie letnim oraz w weekendy, brak stałej i różnorodnej	2	2		Stworzenie całorocznej i stałej oferty imprez dla zróżnicowanych grup odbiorców,	Przedsiębiorcy, NGO, miasto	

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
		oferty (kulturalnej, gastronomicznej), brak zróżnicowania adresatów wydarzeń (grup wiekowych)				udostępnienie miejskich lokali NGO, które będą prowadzić stałą działalność dla mieszkańców		
	Brak zainteresowania właścicieli lokali współpracą przy działaniach na rzecz mieszkańców	Brak chęci współpracy	2	2		Stworzenie systemu zachęt dla przedsiębiorców do realizacji np. działań kulturalnych (współpraca z NGO)	miasto	Przedsiębiorcy
	Zbyt schematyczne podejście do problemu aktywności społecznej	Brak wielofunkcyjnego miejsca spotkań, wydarzeń, aktywności	3	3		Utworzenie lokalnego centrum aktywności osiedlowej ściśle współpracującego z utworzonym centrum wolontariatu ukierunkowane na wspólną pomoc i międzypokoleniowe działania. Bank czasu – wymiana drobnych usług	Rady osiedli, mieszkańcy UM	
Potrzeby osób starszych	Brak miejsc integracji osób starszych	Brak ogólnodostępnych miejsc spotkań np. domów kultury, świetlic	2	3	Integracja w ramach uniwersytetu trzeciego wieku przy PWSZ w Tarnowie daje	Utworzenie placówek, świetlic środowiskowych wielopokoleniowych	UM, NGO, osoby prywatne	NGO

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
					duże możliwości ludziom starszym			
	Brak oferty kulturalno-rozrywkowej oraz rekreacyjno-sportowej dla osób starszych	Brak podmiotów realizujących zajęcia rekreacyjno-sportowe i zapewniających ofertę kulturalno-rozrywkową	1	1		Utworzenie placówek, świetlic środowiskowych wielopokoleniowych + mobilizacja TCK, wydziału kultury	UM – odpowiedzialne wydziały	Sponsorzy, NGO UM
	Brak systemowej polityki miasta w zakresie ośrodków pobytu dziennego, brak ławek terenów rekreacyjnych dla seniorów,	Starzejące się społeczeństwo	3	3		Stworzenie systemu opieki i monitorowania osób starszych, niepełnosprawnych		
Potrzeby dzieci i młodzieży	Młodzież czeka po lekcjach na autobus. Nie ma miejsca gdzie może spędzać wolny czas.	Brak zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, brak lokalu, oferty dla młodzieży	3	3		Stworzenie miejsc dla młodzieży np. świetlice, „poczekalnie” dla osób oczekujących na komunikację. Biblioteka – mediateka – nowoczesny ciekawy budynek przeznaczony do edukacji i	NGO, parafia, biblioteka, NERI – Centrum edukacyjno-kulturalne	Szkoły, mieszkańcy, UM

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
						spędzania wolnego czasu		
Organizacje pozarządowe i lokalni liderzy	Brak wyraźnych lokalnych liderów Brak informacji i prężnie działających stowarzyszeń i fundacji	Zbyt mała aktywność społeczna, ograniczone możliwości (zbyt niskie kompetencje Brak i niechęć miasta do słuchania mieszkańców i sugerowania się konsultacjami społecznymi. Nieobecność radnych na spotkaniach.	3	3	Duża liczba mieszkańców zainteresowanych działaniem obywatelskim	Szersza oferta szkoleniowa skierowana do NGO Konsolidacja, koordynacja organizacji pozarządowych, przepływ informacji.	Instytucje szkoleniowe UM NGO	NGO
	Brak lokalnej tożsamości	Brak wyraźnych granic konwencjonalnych obszarów	3	3		Szerzenie regionalnej kultury	Instytucje kulturalne	NGO
	Zbyt mało NGO specjalizujących się w konkretnych dziedzinach życia	Zbyt mała aktywność społeczna	3	3		Stworzenie możliwości współpracy NGO z uczelniami wyższymi	Uczelnie	NGO
Ochrona zdrowia	Kolejki do specjalistów, jak i lekarzy pierwszego kontaktu, w tym	Niewystarczające środki w ramach kontraktu z NFZ				Ćwiczenia ogólne kondycyjne np. dla seniorów		centrum wolontariatu i osiedlowe centrum

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	rehabilitacja							aktywności
Przedsiębiorczość mieszkańców	Wycofanie się firm handlowych i usługowych	Brak klientów	2	3	Chęci, rodzinne biznesy, potencjał lokalowy	Edukacja przedsiębiorczości, szkolenia, dostosowywanie oferty do potrzeb klientów	UM, NGO	Przedsiębiorcy
	Brak informacji ze strony UM o działaniach	Niechęć wymiany informacji						
Kondycja i charakter istniejących przedsiębiorstw	Brak oferty przyciągającej potencjalnych zainteresowanych	Rozbudowanie handlu. Brak atrakcyjnej oferty dla kupujących i najmujących	2	2	Małe lokalne rodzinne firmy			
	Ciągłe remonty powodujące problemy komunikacyjne, wąskie ulice i brak miejsc postojowych, stara infrastruktura techniczna. Brak klientów,	Remont dróg, brak wsparcia i edukacji ze strony miasta, znikanie zainteresowanych handlowców	2	2		Mobilizacja przedsiębiorców do zrzeszania się i przedstawiania własnych koncepcji (forum)	UM	NGO

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	usługobiorców							
Wsparcie dla biznesu	Niewystarczający dialog w relacji przedsiębiorcy – władze miasta					Promocja we współpracy z wydziałami miasta (brozury, przewodniki, newslettery)		
Aktywność zawodowa mieszkańców	Brak możliwości wyjścia z lokalu i zajęcia miejsca publicznego pod prowadzone działalność spowodowana wysokimi opłatami za ogródki wystawowe i restauracyjne							
	Brak infrastruktury lokalowej i parkingów do prowadzenia działalności gospodarczej							
	Brak miejsc pracy							
Atrakcyjność gospodarcza	Lokale nieatrakcyjne dla potencjalnych	„trudne sąsiedztwo” –	3	3	duża liczba pustych lokali do	Modernizacja i przebudowa lokali	Właściciele nieruchomości,	Organizacje

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
obszaru	mieszkańców	lokale socjalne			wykorzystania	oraz budynków według obowiązujących standardów i potrzeb	zarządcy, najemcy	pozarządowe
	Niewykorzystany potencjał obszaru	Przestarzała oferta i nieatrakcyjna infrastruktura	3	2		Wyznaczenie i rozbudowa parkingów w bliższym zasięgu. Unowocześnienie komunikacji publicznej	Władze samorządowe, przedsiębiorcy	
	Kiepska kondycji przedsiębiorców	Wyludniający się obszar, brak turystów. Niechęć otwierania biznesu w centrum z obawy na szybkie bankructwo	2	3		Zastosowanie ulg i zniżek, wynajem lokali miejskich (dla określonej branży) z ulgowymi czynszami na określony okres	UM	
Rzemiosło i produkty lokalne	Brak wyraźnie widocznego produktu lokalnego	Brak zainteresowania ze strony przedsiębiorców (brak wsparcia)	2	2		Lokalne produkty spożywcze np. tarnina		IT, miasto
	Brak potraw kuchni regionalnej w lokalach	Brak w lokalach gastronomicznych oferty lokalnych produktów	2	2		Stworzenie listy (menu) lokalnych potraw		IT, miasto
	Brak promocji lokalnych produktów, brak wsparcia dla					Promocja miasta za pomocą lokalnych produktów	Producent, UM	Przedsiębiorcy, NGO, mieszkańcy

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	rozwoju lokalnych rzemieślników							
	Niewykorzystanie zasobów starego drewnianego budownictwa ul. Reja (TBS – ryzyko wyburzenia)					Rozmowy z właścicielem (PUP ul. Reja)	Wydział kultury	
Infrastruktura komunikacyjna	Słaba komunikacja, brak przejazdu samochodowego – ślepa ulica, brak kas biletowych PKP	Trudny dojazd, złe rozwiązania komunikacyjne	3	3		Kasy biletowe po stronie południowej		
	Brak bezpłatnych parkingów, brak rozgraniczenia stref parkingowych dla mieszkańców i przyjezdnych	Niedostateczna liczba miejsc parkingowych	3	3				
	Brak dostępu dla osób niepełnosprawnych – kostka (wielkie schody)		3	3		Budowa 2 podziemnych parkingów (ul. Legionów, ul. Franciszkańska/Cicha)		
	Brak ścieżek rowerowych w centrum		3	3		budowa ścieżek i chodników dostosowanych dla niepełnosprawnych		

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	Brak ułatwień komunikacyjnych dla osób starszych. Bardzo złe warunki mieszkaniowe dla osób starszych		3	3		Modernizacja lokali przeznaczonych pod najem osobom starszym, podniesienie jakości życia		
Infrastruktura mieszkaniowa, warunki życia mieszkańców	Puste mieszkania w centrum	Kłopotliwi sąsiedzi, brak parkingów dla mieszkańców centrum			Zabudowa zabytkowa, infrastruktura turystyczna, możliwość powstania małych firm związanych z turystyką. Konieczność zagospodarowania pustych lokali w centrum, możliwe przekształcenie ich w mieszkania pod wynajem lub na sprzedaż	Sprowadzenie młodych chcących pozostać w Tarnowie		
	Brak podzielników ciepła w niektórych	część bloków nie przeszła	3	2		Termomodernizacja		

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	blokach. Marnotrawstwo energii ciepłej	termomodernizacji, co powoduje opór mieszkańców przed rozliczaniem ciepła na podstawie wskazań podzielnika				budynków		
	Doliczanie kar za niezużyte ciepło	Termomodernizacja bloków i wprowadzenie podzielników ciepła prowadzi do spadków jego użycia z powodu oszczędności. Spółdzielnia dolicza kary za niezużyte ciepło Zbyt wysokie zamówienia spółdzielni na ciepło w MPEC	3	3		Termomodernizacja budynków		
	Brak mieszkań dla młodych chcących pozostać w Tarnowie	Zbyt wysokie ceny wynajmu				preferencyjny wynajem mieszkań młodym ludziom, chcącym pozostać w Tarnowie		
	Stare budownictwo, dekapitalizacja, brak niżek podatkowych, zaniedbana zieleń,	Upływ czasu, zaniedbania, brak pieniędzy u prywatnych	3	2		Dofinansowanie zabytkowej zabudowy, remont ulic z infrastrukturą	UM	

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	stare ciągi komunikacyjne	właścicieli				podziemną		
Przestrzenie publiczne i miejsca spotkań	Brak funkcjonalnej przestrzeni publicznej	Brak konsultacji społecznych w zakresie palowania przestrzennego	3	2		Rewitalizacja terenu przy małych schodach		
	Nieprzestrzeganie ciszy nocnej	Interwencje mieszkańców lokali socjalnych na starówce	2	2		Przesunięcie godzin ciszy nocnej (starówka) egzekwowanie prawidłowych zachowań przez służby porządkowe		
	Zagospodarowanie chodnika przy małych schodach i ul. Bernardyńskiej	Odwieczny problem remontu	3	2		Siłownia plenerowa, skwer jako miejsce spotkań i odpoczynku		
	Zmiana koncepcji zagospodarowania amfiteatru	Brak konsultacji społecznych. Urząd Miasta wie lepiej	3	3		Przywrócenie konsultacji społecznych		
	Brak miejsc atrakcyjnych dla turystów					Taras widokowy na dachu TP, balon na uwięzi nad starówką		
	Niska estetyka miejsca (Wałowa,	Brak remontów i ich koncepcji, niska jakość	3	2		Zachęcenie prywatnych właścicieli	Miasto	Właściciele lokali,

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	centrum miasta)	materiałów, przestarzałe spojrzenie na rewitalizację, duży ruch samochodowy				do zadbania i remontowania posiadanych kamienic, rewitalizacja ul. Wałowej, tworzenie więcej zieleni i miejsc do odpoczynku, ograniczenie ruchu samochodowego		przedsiębiorcy
	Kumulacja patologii (Zakątna, Bernardyńska, Żydowska, Brama)	Duże zagęszczenie mieszkańców socjalnych	3	2		Rozproszenie lokali socjalnych na terenie miasta	Miasto	
	Zdegradowany park przy ul. Słowackiego, planty przy dworcu					Zaproponowanie ciekawej i nowoczesnej przestrzeni służącej mieszkańcom, Planty jako wizytówka.		
	Brak pomysłu na zagospodarowanie przestrzeni	Własność rozproszona, brak MPZP	3	2		MPZP na tych obszarach „luki” + konsultacja	UM	
Środowisko naturalne	Smog, niska emisja, brak kontroli czym się pali w piecu	Brak dofinansowania na wymianę	3	3		Podpinanie mieszkań do sieci ciepłej, dofinansowanie wymiany pieców	Spółdzielnie mieszkaniowe, mieszkańcy, UM	

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	Niewykorzystywanie alternatywnych metod ogrzewania	Wysoki koszt, infrastruktura zastana, konserwator zabytków	3	3		Zgoda konserwatora zabytków na instalowanie paneli fotowoltaicznych		
	Zbyt mało zieleni	Zabetonowane otoczenie				Nasadzenie drzew, adaptacja nowych terenów zielonych Wygospodarowanie terenów na pasy zieleni, dofinansowane ze środków publicznych (koszty utworzenia i utrzymania terenów zielonych)		
	Wycinka drzew Usuwanie drzew					Inwentaryzacja zieleni – długofalowy program wymiany		
Transport publiczny	Brak systemu miejskiego	Nieprzewidzenie rozwoju znaczenia transportu rowerowego / brak nocnych autobusów	3	3		Stworzenie systemu rowerowego w mieście	ZDiK	
	Brak komunikacji nocnej – niewydolna siatka połączeń dziennych	Niezmienione od lat trasy komunikacji miejskiej	2	2		Przeprojektowanie systemu linii komunikacji miejskiej	ZDiK	

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
	Samochody parkują „na dziko” na starówce zabierając miejsce. Za dużo parkingów na starówce	Postępująca motoryzacja	3	3		Budowa parkingu, który przejąłby miejsca parkingowe ze starówki		
	Brak koordynacji transportu publicznego z prywatnym	Brak zlokalizowanych i bezpłatnych parkingów, zbyt duża dostępność ścisłego centrum dla transportu publicznego	2	1		Częstsze kursy miejskich autobusów, budowa parkingów Park and Ride na obrzeżach centrum, zmniejszenie dostępności centrum dla transportu prywatnego, udoskonalenie infrastruktury dla rowerzystów (wypożyczalnia rowerów)	Miasto	
	Brak ośrodka (dworca) autobusowego, z którego miałyby obowiązek rozpoczynać kursy nie tylko na terenie Tarnowa	Błędne decyzje	3	3		Utworzenie Centrum Komunikacyjnego dla mieszkańców i przyjezdnych z dokładną informacją o kierunkach, rozkładach itp. dla autobusów i busów	UM	Przedsiębiorcy

Zagadnienie	Problem	Przyczyna	Waga	Stopień	Atuty	Działania	Kto może realizować działanie?	Kogo można zaprosić do współpracy?
Dostępność i jakość usług	Utrudniony dostęp do usług	Krótkie godziny otwarcia sklepów, nieatrakcyjna oferta, dojazd/ problem z zaparkowaniem, kiepski transport publiczny	3	3		Polityka pro-rzemieślnicza, podejście do osób zrzeszonych w cechu rzemieślniczym zrobić analizę potrzeb społeczności lokalnej	miasto UM	radni rady osiedli
	Brak rozwoju rzemiosła	Brak lokali na „specjalnych” warunkach, brak wsparcia dla rozwoju np. krawca, zegarmistrza, szewca	3	3		zrobić analizę potrzeb społeczności lokalnej	miasto UM	radni rady osiedli
	Ograniczona dostępność czasowa	niedostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności	2	2		wskazać lokalizacje (budynek, plac) i dostosować infrastrukturę		
	Bariery architektoniczne	ograniczenie możliwości wykorzystania przestrzeni powyżej parteru	2	2				

4. Spacer studyjny

Podczas konsultacji społecznych zostały zorganizowane dwa spacer studyjne w dniach:

15.02, godz. 9:00 – obszar ulicy Spytki z Melsztyna;

16.02, godz. 14:00 – obszar Rynku.

W trakcie badania uczestnicy wcielili się w rolę przewodników oprowadzających po miejscach, w których widoczne są zarówno pozytywne, jak i negatywne zjawiska społeczne zachodzące w ich otoczeniu. Zaproponowana forma konsultacji społecznych pozwoliła na analizę występowania w przestrzeni publicznej zjawisk negatywnych, ale także świadczących o potencjałach danego terenu. Uczestnicy wskazywali problemy i potrzeby danych miejsc, a następnie określali możliwe rozwiązania.

4.1 Obszar ulicy Spytki z Melsztyna

Pierwszy spacer odbył się na obszarze Spytki, teren położony jest w rozwidleniu torów kolejowych w sąsiedztwie ogródków działkowych przy ul. Spytki z Melsztyna.

Jest to obszar o dużym natężeniu zjawisk negatywnych, charakteryzujący się dużym stopniem zdegradowania spowodowanym lokalizacją tam dwóch budynków komunalnych z mieszkaniami socjalnymi. Mieszkają tam osoby objęte zjawiskiem wykluczenia społecznego m.in. osoby bezrobotne o niskim statusie życiowym zalegające z opłatami, niebiorące udziału w życiu społecznym. Na obszarze często dochodzi do interwencji policji powodami są głównie: przemoc domowa, zakłócanie ciszy nocnej przez libacje alkoholowe, napady i rozboje z użyciem broni.

Lokalna społeczność zdaje sobie sprawę ze swojego położenia, przejawiają również dużą chęć do zmian i zaangażowania się w działania pomagające im podnieść swój status życiowy.

W spacerze z mieszkańcami chętnymi włączyć się w działania rewitalizacyjne uczestniczyła również Prezydent Tarnowa oraz pracownicy urzędu.

Podczas spaceru zostały zadane uczestnikom następujące pytania:

- Jakie działania należy podjąć, aby wyprowadzić obszar rewitalizacji z kryzysu?
- Jakie działania należy realizować, aby rozwiązać zidentyfikowane problemy wyznaczonego obszaru?
- Jakich przedsięwzięć brakuje na tym obszarze?
- Jakie działania należy kontynuować?

4.1.1 Przebieg spaceru

Pierwszym działaniem na jakie zwrócono uwagę jest termomodernizacja jednego z budynków. Pracę należałoby rozpocząć od uporządkowania kwestii odprowadzania wody, która obecnie zalewa piwnice i zbiera się na nieutwardzonej drodze tworząc trudne do pokonania „jeziora”. Dałoby to początek prac związanych z termomodernizacją budynku, aktualnie stan bloków oprócz widocznej zewnętrznej różnicy doprowadza również do niezdrowego podziału społeczności na „lepszych” mieszkających w nowym budynku i „gorszych” mieszkających w starym segmencie. W podniesieniu poziomu bezpieczeństwa z całą pewnością pomogłoby zamontowanie oświetlenia przed budynkami.

Mieszkańcy samodzielnie na terenie między blokami a terenem kolejowym zaaranżowali miejsca do spędzania czasu wolnego. Jest tam piaskownica do zabawy dla dzieci oraz kilka zbitych ławek do spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych. Dzięki uporządkowaniu terenu zielonego, dodaniu elementów małej architektury i placu zabaw stanie się ono miejscem integracji sąsiedzkiej. Podczas spaceru uczestnicy wykazali bardzo duże zainteresowanie takimi działaniami, okazało się również, że mają już wizję jak można by urządzić zaniedbany teren. Mieszkańcy chętnie włączą się w działania naprawcze, gdzie poprzez samodzielnie wykonane prace będą lepiej utożsamiali się z miejscem i będą o nie dbać.

Na drodze dyskusji narodził się także pomysł utworzenia wspólnego ogródka warzywnego, którego plony mogły być przechowywane w wspólnych komórkach lokatorskich na klatkach.

Stary budynek wymaga gruntownej termomodernizacji, oprócz uporządkowania systemu odpływu wody należy skupić się na wymianie okien i drzwi, które aktualnie przez różnicę ciepła wypaczają się tworząc szczeliny, przez które do mieszkań wchodzi szczury. Budynek należało by również poddać deratyzacji.

Niestety jednym ze skutków niezdrowej rywalizacji między blokami jest podrzucanie śmieci przez lokatorów nowego bloku w okolice starego. Dzięki utworzeniu miejsca do selektywnej zbiórki odpadów będzie możliwość wspólnego dbania o ład i porządek. Należałoby też utworzyć miejsce na odpady organiczne gdyż mieszkańcy utworzyli prowizoryczny i niezabezpieczony kompostownik który psuje estetykę przestrzeni.

Stary budynek nie ma podłączenia do centralnego ogrzewania. Miejsce składowania opału są komórki lokatorski zlokalizowane za budynkiem w blaszaku. Brak stałego oświetlenia i nieutwardzona nawierzchnia podwórka prowadząca do nich utrudnia mieszkańcom codzienne korzystanie z nich.

W pobliżu bloku mieści się budynek z transformatorem kolei. Jest on zdewastowany i nie wpływa korzystanie na estetykę tego miejsca. Obecnie budynek jest pokryty chuligańskimi napisami, zamiast grafitti mieszkańcy wspólnie mogliby stworzyć wspólny mural.

Kolejnym problemem jest sąsiedztwo ogródków działkowych. Budowa szczelnego ogrodzenia zapobiegnie przetrucaniu śmieci oraz odgrodzi mieszkańców od nieciekawego towarzystwa dziko przebywającego na terenie działek. Ogrodzenie może stanowić podstawę do nasadzenia pnączy i wydzielenia rabatek o które w przyszłości wspólnie będą mogli dbać mieszkańcy.

4.1.2 Działania rewitalizacyjne

W ramach spotkania uczestnicy wymienili następujące działania rewitalizacyjne:

- termomodernizacja jednego budynku, razem z uporządkowaniem odpływu wody;
- zamontowanie oświetlenia przed blokami;
- deratyzacja budynku;
- utwardzenie drogi i oświetlenia do komórek opałowych;
- utworzenie placu zabaw i miejsca spędzania czasu wolnego m.in. ławki, miejsce na grilla czy ognisko, ogród do uprawiania warzyw i małej architektury;
- ogrodenie terenu;
- namalowanie muralu na transformatorze;
- Uporządkowanie zieleni i utworzenie rabat.

4.2 Obszar Rynku

Spacer w obszarze Rynku, został podzielony na dwa etapy. Pierwszym z nich było odwiedzenie kamienicy pod adresem Rynek 9. Aktualnie mają tam swoje siedziby liczne organizacje pozarządowe, m.in. Tarnowskie Centrum Integracji Społecznej. Na tyłach kamienicy znajduje się niewykorzystany, zdegradowany teren obecnie służący jako śmietnik.

Przestrzeń ta stanowi potencjał jako miejsce prowadzenia zajęć poszczególnych organizacji. Utworzenie tam otwartej i przyjaznej przestrzeni może przyczynić się w przyszłości do zmiany tego miejsca w podwórko tętniące życiem.

Drugi spacer połączony ze spotkaniem plenerowym odbył się w godzinach popołudniowych. Uczestnicy spotkali się w Sali Lustrzanej, gdzie po krótkim wprowadzeniu i ustaleniu trasy rozpoczęli przechadzkę po tarnowskiej starówce.

Podczas spaceru zostały zadane uczestnikom następujące pytania:

- Jakie działania należy podjąć, aby wyprowadzić obszar do rewitalizacji z kryzysu?
- Jakie działania należy realizować, aby rozwiązać zidentyfikowane problemy wyznaczonego obszaru?
- Jakich przedsięwzięć brakuje na tym obszarze?
- Jakie działania należy kontynuować?

4.2.1 Przebieg spaceru

Jednym z głównych problemów Tarnowskiej starówki są znajdujące się tam mieszkania socjalne. Spowodowało to powstanie skupiska osób wykluczonych społecznie w miejscu które powinno być wizytówką miasta.

Mieszkańcy nie dbają o powierzone im lokalne oraz najbliższą przestrzeń. W zabytkowych bramach często przesiadują osoby bezdomne lub pod wpływem alkoholu i dopalaczy. Bramy i zaułki rynku stanowią miejsce spotkań osób z marginesu społecznego. Zauważalne są tam akty dewastacji w postaci graffiti, wlepek, zniszczonych ławek czy śmietników. W wielu miejscach wyczuwalny jest również nieprzyjemny zapach, spowodowany załatwianiem potrzeb fizjologicznych.

Problemem centralnej części miasta jest również brak zachęcającej do spędzania tam czasu oferty usługowej i gastronomicznej. Podczas spaceru dało się zauważyć brak spójności wizualnej przestrzeni. Pstrokate szyldy i reklamy nie są spójne i psują estetykę przestrzeni.

W pobliżu Wielkich Schodów zlokalizowany jest sklep z dopalaczami, klienci tego miejsca zaśmiecają i stanowią zagrożenie dla osób chcących odwiedzić jedną z głównych atrakcji turystycznej miasta. Kamienice wokół są zniszczone a wnętrza ich ogrodzenia stanowią miejsce wyrzucania śmieci.

Podczas postoju przy Wielkich Schodach został omówiony również problem dot. przystosowania Rynku do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Bariery architektoniczne stanowią zasadniczy problem z dostaniem się na Rynek osoby na wózku jak i będzie to kłopotliwe dla matek z dziecięcymi wózkami.

Uczestnicy spaceru zwrócili uwagę na niezagospodarowany teren z przy ul. Bernardyńskiej, ze względu na swoją lokalizację miejsce to z powodzeniem mogłoby zostać przekształcone na miejski parking co rozwiązało by problem brakujących miejsc postojowych w obrębie starówki.

W okolicy ul. Szpitalnej jak i w większości obszaru zauważalny jest problem niewłaściwego wykorzystania śmietników i altanek śmietnikowych. Przy wielu z nich składowane są odpady wielkogabarytowe pozostawiane przez mieszkańców. W przestrzeni publicznej jest niewystarczająca ilość śmietników, a te które zostały są w dużej mierze zdewastowane co powoduje gromadzenie się różnych odpadków bezpośrednio na ulicach i chodnikach.

Niezaadoptowany skwer na ul. Zakątnej stanowi potencjał do stworzenia tu wspólnej przestrzeni do spędzania czasu wolnego. Budowa placu zabaw i dodanie elementów małej architektury uczyni tę przestrzeń przyjazną i uwydatni rozpościerającą się widok na panoramę miasta.

Kręte i wąskie uliczki prowadzące na rynek, a także zlokalizowane przy nich kamienice są zaniedbane i wymagają prac remontowych. Obojętność mieszkańców na degradację przestrzeni powoduje zacieranie się potencjału historycznego i kulturalnego tego miejsca która w przeszłości była zamieszkała ludność żydowską.

Częstym widokiem w okolicach rynku są obraźliwe i wulgarne graffiti oraz wlepki o treściach faszystowskich. Umieszczane są one także na zabytkowych obiektach tj. Bima Synagogi Starej, która stanowi potencjał turystyczny rynku. Obiekt ten odwiedzany jest przez wycieczki z Izraela, które na miejscu zderzają się z brakiem tolerancji mieszkańców. Mimo oddolnych inicjatyw społecznych mieszkańców i likwidacji obraźliwych napisów są one ponownie umieszczane.

4.2.2 Działania rewitalizacyjne

- Rozproszenie osób wykluczonych społecznie;

- Zaadoptowanie podwórka przy kamienicy Rynek 9;
- Założenie monitoringu, służącego do skutecznych interwencji policji;
- Zajęcie się problemem dopalaczy;
- Zamalowywanie obraźliwymi i wulgarnymi graffiti;
- Uporządkowanie wspólnej przestrzeni, poprawienie estetyki miasta;
- Zaadaptowanie przestrzeni na miejsca do spędzania wolnego czasu dla dzieci i dorosłych;
- Uwydatnienie potencjału historycznego i kulturalnego
- Organizacja większej ilości zajęć aktywizujących osoby niepełnosprawne.

5. Wywiad grupowy z przedsiębiorcami

Jednym z działań w ramach uspołeczniania dokumentu był zogniskowany wywiad grupowy z przedstawicielami sektora biznesu. Podczas spotkania przedsiębiorcom zastały zadane następujące pytania:

- Co stanowi największą barierę w rozwoju gospodarczym i prowadzeniu własnej działalności?
- Jakie działania powinny być prowadzone, aby poprawić tę sytuację?
- Jakie podmioty wspierające przedsiębiorczość działają w Tarnowie? Na ile to działanie zaspokaja potrzeby przedsiębiorstw (w wymiarze ilościowym i jakościowym)? Jakie działania mogłyby te podmioty prowadzić?
- Czy przedsiębiorstwa współpracują ze sobą? Co należy zrobić, aby zwiększyć tę współpracę?

Przedsiębiorcy jednogłośnie stwierdzili, że największym problemem jest wyludniająca się centrum Tarnowa. Na Rynku jest pełno mieszkań w złym stanie, którym należałoby podnieść standard, by zachęcić do zamieszkania w tej dzielnicy. Przez problem ze strukturą własnościową kamienic, znajduje się tam też dużo pustostanów i niewykorzystanej przestrzeni. Na spotkaniu został zaproponowany pomysł wynajmowania lokali na preferencyjnych warunkach jako zachęta na start dla nowych działalności oraz dla ludzi młodych, aby zachęcić do zaludnienia centrum miasta. Uczestnicy uznali, że warto zastanowić się nad zatrudnieniem jednej osoby (menagera), której zadaniem byłoby zajmowanie się racjonalnym wynajmowaniem lokali i koordynacja procesu ożywiania przestrzeni, tak aby pobudzić strefę gospodarczą Rynku.

Aktualnie Rynek wymiera po godzinie 16, nie ma tam lokali usługowych i gastronomicznych. Niechęć inwestorów do zakładania tam działalności spowodowana jest „trudnymi sąsiadami”. Duża liczba mieszkań socjalnych zlokalizowanych w Rynku i duża liczba osób bezdomnych ciągnie za sobą problemy tj. dzięki noclegownie na klatkach schodowych oraz załatwianie tam potrzeb fizjologicznych, libacje alkoholowe w miejscu publicznym, dużą liczbę głośnych konfliktów i, mimo licznych interwencji straży miejskiej, jest to miejsce niebezpieczne. Nagromadzenie się zjawisk patologicznych zakłóca ład i zniechęca do dbania o porządek.

Wspólnie zostało stwierdzone, że główne ulice muszą dostać nowego blasku. Aby centrum dostało nowego życia, należy zacząć od uporządkowania wizualnego przestrzeni miejskiej. Zasugerowane zostało nawiązanie współpracy z Politechniką Krakowską lub plastykiem miejskim, aby estetycznie zagospodarować przestrzeń. Poprawa wizerunku i udostępnienie nowych lokali ściągęłyby do Tarnowa nowych inwestorów a otoczenie byłoby przyjazne dla osób mieszkających i przyjeżdżających.

Bardzo ważne jest aby, doprowadzić do dialogu i współpracy między władzami miasta, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, właścicielami nieruchomości i jednostkami publicznymi. Aktualnie przepływ informacji nie przebiega do końca prawidłowo, brak jest np. wcześniejszego informowania o planowanych remontach i konsultacji przed przystąpieniem do prac, czego skutkiem jest odcinanie z dnia na dzień dojazdów do firm i wprowadzanie chaosu komunikacyjnego. Rozmówcy stwierdzili, że brak jest wizji rozwoju miasta i pomysłu na jego promocję.

Na drodze dyskusji uznano, że warto by było zastanowić się nad utworzeniem podmiotu skupiającego przedstawicieli różnych środowisk, aby wymiana informacji, jak i wspólne planowanie rozwoju mogło przebiegać skuteczniej. Dzięki wspólnemu działaniu i wyłonieniu lidera reprezentującego wspólny interes łatwiej będzie dojść do porozumienia i współpracy z władzami miasta.

Problem stanowi również odpływ ludzi młodych, często wyjeżdżających na studia do innego miasta. Zauważono tendencję, że do tarnowskich uczelni przyjeżdżają głównie osoby spod Tarnowa, a po zajęciach — przez brak interesującej ich oferty spędzania czasu wolnego — wracają do domów. Propozycję zachęcenia studentów do osiedlenia się i założenia własnej firmy mógłby stanowić Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, który aktualnie nie ma konkretnej oferty i realnych efektów działania. Kolejną propozycją są istniejące w Tarnowie biura coworkingowe — wspólna przestrzeń biurowa działa, natomiast warto byłoby przeanalizować jakie branże skupia, przez kogo jest odwiedzana i czy jej działanie jest efektywne.

Przedsiębiorcy mogą szukać wsparcia również w Małopolskiej Fundacji Rozwoju Regionalnego, która pomaga w założeniu, jak i późniejszym utrzymaniu firmy organizując tematyczne szkolenia oraz wsparcie ze strony prawnej i księgowej.

Kolejnym pomysłem na zachęcenie do założenia nowego biznesu może być ogłoszony przez Urząd Miasta konkurs na „pomysł na biznes”, w którym nagrodą może być np. udostępnienie lokalu.

6. Indywidualne wywiady z przedstawicielami trzeciego sektora

Uzupełnieniem działań partycypacyjnych były indywidualne rozmowy z przedstawicielami trzeciego sektora, które przyszyły na warsztaty i spaceru badawcze.

Jednym z omawianych zagadnień były problemy osób niepełnosprawnych. Znacznym problemem jest nieprzystosowanie przestrzeni do ich potrzeb. Bariery architektoniczne tj. wysokie chodniki, różna nawierzchnia drogi czy schody uniemożliwiają dostęp do przestrzeni i placówek publicznym. Problem ten dotyczy również osoby starsze. Zauważalny jest brak wystarczającej oferty aktywizującej osoby z różnymi dysfunkcjami. Ograniczona liczba zajęć jest bolączką nie tylko dla samych zainteresowanych uczestników ale także dla ich opiekunów. Często z powodu finansowych rodzice są zmuszeni do rezygnacji z życia zawodowego ponieważ muszą cały czas poświęcać opiece i pielęgnacji. Organizacja większej ilości zajęć na pewno wpłynie pozytywnie na aktywizację osoby niepełnosprawnej jak również, pozwoli na chwilę odpoczynku dla opiekuna. Na rozwiązanie powyższych problemów na pewno wpłynęłoby zwrócenie większej uwagi na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych. Aktualnie ta forma nie jest dostatecznie wykorzystywana, spowodowane jest to niewiedzą i strachem przed zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Jak również nieznaną przepisów z tym związanych.

Omawiany podczas spaceru badawczego pomysł na adaptację podwórka kamienicy Rynek 9, wiąże się również z wykorzystywaniem go do prowadzenia wspólnych zajęć i daje pole do współpracy i budowania atrakcyjnej oferty jaką będą mogły zaproponować mieszczące się tam organizacje pozarządowe.

Mieszkańcy Tarnowa wykazali duże zainteresowanie i chęci do włączenia się w działania. Przykładem może być grupa osób nieformalnie działająca pod szyldem Antyfaszystowski Tarnów. Wspólnie organizują spotkania i dzięki małym krokom jakim jest zamalowywanie obraźliwych napisów czy zrywanie wlepek, samodzielnie działają na rzecz miasta.

Podczas poszczególnych rozmów dało się zauważyć, że organizacje pozarządowe starają się ze sobą współpracować oraz są chętne do podejmowania wspólnych działań.